

تلاشی برای طراحی شهرهای فردا:

استفاده از GIS در برنامه ریزی شهری و منطقه ای

شما به عنوان یک برنامه ریز، صرفنظر از آنکه جامعه ای که در آن زندگی میکنید چه اندازه باشد با اطلاعات فضائی از جمله پارسل ها، منطقه بندی، کاربری زمین، آدرس ها شبکه حمل و نقل، و ذخیره مسکن سروکار دارید. همچنین شاخص های چندوجهی شهری و منطقه ای را دنبال کرده، نیازهای آتی را پیش بینی نموده، بر اساس آن و برای بهبود کیفیت زندگی جامعه خود برنامه ریزی می نمایید. برنامه ریزان همه روزه از تکنولوژی سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS) جهت انجام تحقیقات، توسعه، اجرا، و پیگیری میزان پیشرفت برنامه ها استفاده میکنند. برنامه ریزان، نقشه برداران، و مهندسين با کمک GIS به ابزاری که برای طراحی و نقشه برداری از مناطق و شهرها به آنها نیاز دارند مجهز میشوند. همچنین با توجه به برخورداری آنان از تخصص های فنی، بینش سیاسی، و درک مسایل مالی لازم جهت تغییر دیدگاههای آتی به برنامه های امروز اقدام استراتژیک، به منظور سهولت کار، در تصمیم گیری ها از تکنولوژی GIS استفاده می نمایند. برنامه ریزان همواره در صدد ایجاد جوامعی که انسان مایل است آنها را خانه بنامد میباشند و اصالتاً این امر به معنای طراحی و ایجاد شهرها و استانهایی است که با پیروی از مقررات کاربری زمین و زیرساختارسازی لازم صورت گرفته باشد.

کارگزاران درگذشته می بایست میان نیازهای مناطق مسکونی، نواحی کشاورزی و کسب و کار تجاری تعادل و توازن ایجاد می نمودند. ولی اکنون دولت های محلی در تصمیم گیریها علاوه بر این مجموعه دشوار میباید به نیازهای درحال رشد منطقه ای، کشوری، کارگزاران ایالت های فدرال و همچنین گروههای ذینفع ویژه نیز توجه نمایند.

شرایط سریعاً در حال تغییر اقتصادی نیز روند فوق را با خطر فقدان بودجه های مورد نیاز برای

استفاده از تکنولوژی اطلاع رسانی بویژه سیستم های اطلاعات جغرافیایی جهت کمک به دولت های محلی برای تطبیق خود با شرایط موجود بسیار حیاتی می باشد.

انجام این پروژه ها پیچیده ترنموده است. امروزه دولت های محلی با تغییر اندازه، با تحدید وسعت کار و تغییر و تعدیل بودجه سعی میکنند سطوحی از خدمات رسانی را حفظ نمایند. در چنین جوی ثابت شده استفاده از تکنولوژی اطلاع رسانی بویژه سیستم های اطلاعات جغرافیایی جهت کمک به دولت های محلی برای تطبیق خود با شرایط موجود بسیار حیاتی می باشد. نرم افزارهای جدید در کمک به برنامه ریزی، ساخت و ایجاد ایمنی، اقدامات عمومی، و ایجاد رهنمود برای متخصصین از حد انتظار فراتر رفته و انتخاب اول دولت های محلی برای نقشه برداری و آنالیز می باشد. کارگزاران برنامه ریزی با استفاده از نرم افزارهای GIS دریافتند که چگونه اقدامات سنتی و نیز بسیاری از اقدامات غیرممکن و غیر عملی گذشته اکنون به شکلی کارآمد انجام شدنی و به راحتی قابل اجرا است.

منافع استفاده از GIS در موارد گوناگون توسط دولت های محلی از جمله شامل موارد ذیل است:

- افزایش کارایی
- تولید درآمد
- افزایش میزان دقت
- خودکامی امور
- افزایش میزان دسترسی به دولت
- افزایش همکاری میان کارگزاران دولتی
- صرفه جویی در وقت
- آرایه تضمین بیشتر برای تصمیم گیری
- تنظیم منابع
- صرفه جویی در پول
- تقویت مشارکت مردمی

برنامه ریزی کار چندان مشکلی بنظر نمی آید: جامعه ایده ال را طراحی کنید و مقرراتی را که ضامن حمایت از اهداف طرح باشند تدوین نمائید. ولی واقعیت بمراتب پیچیده تر از این است.

برنامه ریزی شهری و منطقه ای شالوده بافت اساسی جامعه به شکلی که ما امروز می شناسیم میباشد. بدون برنامه ریزی و آینده نگری، شهرهای ما، نواحی روستایی و محلات مسکونی با کفایت اداره نخواهند شد. گر چه جوامع امروزی با مشکلات عدیده ای مواجه هستند، ولی بعضی از این مشکلات از جمله مسئله آلودگی و ترافیک از طریق برنامه ریزی دقیق و خلاق قابل حل است. این وظیفه برنامه ریزان است که به چنین مشکلاتی بپردازند و راه حل های ممکن و عملی برای امروز و فردای آنها آرایه نمایند.

برنامه ریزی شهری و منطقه ای

تلاش امروز برای طراحی شهرهای فردا

برنامه ریزی کار چندان مشکلی بنظر نمی آید: جامعه ایده ال را طراحی کنید و مقرراتی را که ضامن حمایت از اهداف طرح باشند تدوین نمائید. ولی واقعیت بمراتب پیچیده تر از این است. امروزه شهرها، جوامع و برنامه ریزان منطقه ای بطورمستمر مواجه با تغییرات هستند. کارشناسان

ابزار GIS برنامه ریزان را در جهت تحلیل سریع و دقیق مشکلات، یافتن راه حل و نظارت بر پیشرفت در جهت اهداف درازمدت جامعه یاری می کند.

امور برنامه ریزی که دارای تخصص های فنی، بینش سیاسی، و درک مالی لازم برای ترجمان دیدگاههای آینده به برنامه اقدام استراتژیک امروز میباشند، ولی نیازها توسط کارگزاران ایالت های فدرال و کشوری، هیئت های منطقه ای، و بطوری فزاینده توسط فعالین اجتماعی ارائه میشوند که این امر را با چالش بیشتر روبرو کرده است. بی اغراق، هزاران سازمان دولتی محلی، بویژه کارگزاران برنامه ریزی از ابزار GIS عنوان وسیله پاسخگویی به این نیازها، و در حالیکه با محدودیت های مالی و تعداد محدود کارکنان مواجه بوده اند استفاده کرده اند.

خدمات آماده ارائه و برنامه ریزی جاری

سیستم اطلاعات جغرافیائی (GIS) تصویر عمومی مثبتی از بخش برنامه ریزی ارائه میدهد. کارکنان این بخش که مجهز به ابزار GIS میباشند، میتوانند به سرعت به اطلاعات نقشه های پارسل از جمله آنهایی که از لحاظ محیطی در نواحی حساس قرار گرفته اند، و کلیه موضوعات مربوط به منطقه بندی، شرایط اخذ مجوز، و دیگر اطلاعات مربوط به برنامه ریزی دسترسی یابند.

برنامه ریزی جامع

برنامه ریزان از GIS برای آماده سازی طرحهایی که متضمن استانداردهای لازم برای سیاستگذاری در خصوص تغییرات درازمدتی که در محیط فیزیکی یک جامعه ایجاد میشود استفاده می کنند و همچنین با کمک این ابزار به موازات توسعه دیدگاههای تقویت کیفیت زندگی شهروندان، آنان را به شکلی آرام و روان به سوی مشارکت بیشتر در جامعه سوق می دهند. ابزار GIS برنامه ریزان را در جهت تحلیل سریع و دقیق مشکلات، یافتن راه حل و نظارت بر پیشرفت در جهت اهداف درازمدت جامعه یاری می کند.

کارگزاران برنامه ریزی

همچنانکه کارگزاران برنامه ریزی در صدد کاهش اثرات منفی برنامه ها در جوامع همجوار میشوند، از GIS برای بررسی زیست محیطی پروژه ها، بررسی میزان پیشرفت، آنالیز، تطابق، حفاظت تاریخی، تجدید توسعه و برنامه ریزی منطقه ای نیز استفاده می کنند. حتی در بسیاری از موارد، کارگزاران، خدمات GIS Web را برای ایجاد هماهنگی در سیاستهای برنامه ریزی و توسعه اقتصادی نیز به کار می برند.

بنابراین جای تعجب نیست اگر کارگزاران برنامه ریزی از نرم افزارهای متفاوت و جدید استفاده می نمایند زیرا آنان با ادغام و سازماندهی اطلاعات فضائی می توانند چشم انداز وسیعی از وضعیت موجود بدست آورده و آینده را با دقت بیشتری ارزیابی نمایند. نرم افزار GIS می تواند سناریوهای بیشتری را با سرعت بالاتر آنالیز کرده و راه حل های متعددی به تصمیم گیران ارائه کند. از نرم افزار برنامه ریزی GIS می توان در موارد زیر استفاده نمود:

- طراحی و برنامه ریزی برای جوامع

- توسعه اقتصادی

- رشد سریع

- ارتقاء کیفیت زندگی

- ایجاد جوامع بهتر برای نسل های آینده

- ایجاد جوامع قابل زیست

- ارائه خدمات برنامه ریزی

- برنامه ریزی شهری و منطقه ای

- بازسازی زمین های سوخته

روز جهانی برنامه ریزی شهری

همچنانکه در ماه نوامبر روز جهانی GIS برگزار میشود، میتوان درکنار آن روز جهانی برنامه ریزی شهری را نیز گرامی داشت. بانیان این بزرگداشت که همه ساله در ماه نوامبر در چهار کشور و بر روی هم در ۳۰ کشور جهان برگزار میشود در ایالات متحده آمریکا عبارتند از American Planning Association و انستیتوی تخصصی آن به نام American Institute of Certified Planners (AICP). در این روز به ویژه نقش برنامه ریزی در ایجاد جوامع قابل زیست مورد تأیید قرار گرفته و بر ارتقاء آن تأکید میشود. تکنولوژی GIS درکنار برنامه ریزی مسئولانه می تواند شما را به عنوان یک شهروند در کمک به ایجاد استراتژی پایدار آینده جامعه اتان یاری نماید.

خدمات منسجم تحت وب و GIS برای استفاده "دولت های الکترونیکی"

(E-Government)

منظور از E-Government دولت هائی هستند که با استفاده از اینترنت و GIS تبدیل به دولت های مؤثرتری میشوند. از جمله میتوان به نقشه های آماده و قابل دسترسی آسان از طریق اینترنت که سطح جدیدی از خدمات را به بخش تجاری و نیز عموم مردم ارائه میدهد اشاره کرد. این خدمات همکاری بین کارگزاران دولتی را به طرق نوین و قدرتمندی عملی میسازد و تواناییهای اطلاعات منسجم GIS به دولت ها این امکان را میدهد تا از اطلاعات موجود در سیستم های قدیمی به بهترین وجه استفاده نمایند.

وب سایت های مجهز به GIS قادر به ارائه تدارک خدماتی از جمله نقشه کشی "آن لاین"، پرداخت عوارض، و ارائه درخواستنامه که قبلا امکانپذیر نبود می باشند. سه گروه کاربردهای

سه گروه کاربردهای دولتی الکترونیکی ایجاد شده که عبارتند از: کاربردهای دولتی به مراکز تجاری، دولت به شهروند و دولت به دولت.

دولتی الکترونیکی ایجاد شده که عبارتند از: کاربردهای دولتی به مراکز تجاری، دولت به شهروند و دولت به دولت.

- کاربردهای دولتی به تجاری نوعاً مربوط به توسعه اقتصادی، توسعه زمین، ارائه پروانه و یا مجوز میباشد.

- کاربردهای دولت به شهروند، حاوی ارائه اطلاعات پیرامون خدمات دولتی مثل حمل زباله ها، یا افزایش کارآئی عملکرد متقابل بین مردم و کارگزاران دولتی از طریق پرداخت های آن لاین عوارض و یا بازتاب برنامه های دولت برای استفاده از زمین به مقامات است.

- کاربردهای دولتی به دولت، میزان حجم، کیفیت، و سرعت مبادله اطلاعات میان سطوح مختلف دولتی و / یا کارگزاران، و بخش های درون دولت را افزایش میدهد. ارتباطات بهتر کمک میکند تا دولت ها از منابع، با پرهیز از دوباره کاریها، عقلانه استفاده کرده و به کارگزاران این امکان را میدهد که در مقابله با مشکلات گسترده برنامه ریزی با یکدیگر همکاری نموده و یا به وضعیت های اضطراری بهتر پاسخگوئی نمایند. ■

استفاده از تصاویر ماهواره ای و GIS جهت پیگیری میزان رشد شهری در امتداد سواحل کارولینای جنوبی

ایالت، کارولینای جنوبی، مرکب از استانهای برکلی، چارلستون، و دورچستر، مساحتی در حدود ۱/۷ میلیون جریب (حدود ۱۰ درصد زمینهای این ایالت) را در بر می گیرد. این منطقه طی ده سال گذشته با ۹۵ درصد رشد جمعیتی که حاصل دسترسی فزاینده مردم به این ایالت از طریق بزرگراه بین ایالتی می باشد، توسعه زیادی یافته است. برنامه ریزان محلی و منطقه ای با تأکید بر نیاز به جذب هرچه بیشتر صنعت و تجارت برای شکوفا نمودن اقتصاد محلی، و انتظار افزایش جمعیت، از ۳/۵ میلیون به ۴/۵ میلیون تا سال ۲۰۱۰، مایل هستند درمسائل زیست محیطی این منطقه نیز تعادل ایجاد کنند.

درسال ۱۹۹۴، اداره Mission to Planet Earth از مؤسسه (NASA) یک اعتبار تحقیقاتی دراختیار بخش منابع طبیعی ایالت کارولینای جنوبی، دانشگاه کارولینای جنوبی، انستیتوی تحقیقات تکنولوژی جورجیا، و فدراسیون حیات وحش ایالت جورجیا قرار داد تا با استفاده از تصاویر ماهواره ای به بررسی نرخ توسعه در منطقه کلانشهر چارلستون و ساوانا در جورجیا بپردازند. هدف از این بررسی شناسائی، مستند نمودن، و ارائه گزارش میزان تغییرات شهری جهت برنامه ریزی و تصمیم گیریهای مؤثراتی برای کاربرد اراضی دراین منطقه بود. پس از انتخاب تصاویر ماهواره ای و تدوین آنها، سه گروه پوشش زمینی-آبی، پوشش غیر شهری، و پوشش شهری شناسائی و مشخص شدند. درنقشه های گروه بندی شده دوازده گانه نهائی، بررسی تغییرات جهت تعیین میزان رشد شهری درمنطقه ساحلی انجام گرفت. داده های مربوط به تغییرات حاکی از آن بود که توسعه شهری این منطقه که طی دودهه مورد مطالعه قرارگرفته، ۲۵۵ درصد (یا به عبارتی ۶/۲ مرتبه سریعتر از رشد جمعیت که معادل ۴۱ درصد بود) افزایش

داشته و از میزان ۴۵۱۵۰ جریب به ۱۶۰۲۳۲ جریب رسیده است .
این رشد ابتدا در مناطق مسکونی همجوار، کنار خطوط اصلی سیستم های حمل و نقل، رودخانه های اصلی، و نزدیک به مدخل مردابها بوده است. مرکز شهر چارلستون شاهد رشد فراوان ساختمانی، و جزایر هم مرز با گسترش تفریحگاهها، زمین های گلف، و خانه های ویلایی ساحلی مواجه بوده است .
و بالاخره آنکه شورای دولتی استانهای برکلی، چارلستون و دورچستر با ارائه پیشنهادی که بودجه آن از محل برنامه TCSP به عنوان بخشی از ضوابط برنامه حمل و نقل در قرن ۲۱ (TEA-۲۱) تأمین میشود، برنامه ریزی حمل و نقل و دیگر زیرساختارها، و نیز نحوه استفاده از اراضی را با یکدیگر مرتبط نموده اند.

از لایحی مطالب رسیده :

نگاه یک شهروند به تهران

تهران، شهر من، شهر ما، شهر ایران

جایگاه تو باید افتخاری آسمانگیر و بلندآوازه باشد و خورشید روشنگر زرین افق پیما جلوه گر تو گردد. می خواهیم از جویهای آلوده بیماری زا و خیابانهای پرازدحام و بی نظم و بی پروا از شیدان کلاهدار و سارقین تردست میرا باشی تا ترا مأمن تن بگر همه گلای عالم بدانیم.
میخواهیم به جای جوانهای معتاد و بزهکار، و فقرای پیر و فرسوده و بی پناه که شاید با ورق مقوایی هم، در گوشه و کناری با چهره های ماتم گرفته، وحشت زده، که خود را حتی بدتر از یک جذامی طرد شده از اجتماع می بینند و هرازگاهی با کمک و پول ناچیز رهگذری از کنار آنها سریع قدم بر می دارند، ترا جایگاهی برای ریشه یابی و ریشه کنی آنها ببینم.

که در آن زمان ترا می توانستیم مامعین

شهر شوقی صبح عالم دانیم

می خواهیم به جای خیابانهای آلوده از سرب و چاله های خطرناک و ماشینهای دوزخا ترا پاکتر از آب های معین و سماء عالم ببینیم. تهران، شهر ما، شهر مهاجرپذیر و پرهیاهو، شهر بلند قامت کوههای زیبا، می خواهیم، ترا دور از تمام آلودگی های نام برده و نام نبرده ببینیم، تا چون قطعه ای الماس تکه گوهر دنیا باشی و بدرخشی، که آنهم آرزوی منتظران صبر برای تو تهران، شهر ایران می باشد.

پریوش ظهیری